

Шевчук Руслан Миколайович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач
кафедри юридичного документознавства
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

ЛИХОСЛІВ'Я: ПОНЯТТЯ Й ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Лихослів'я – вживання лайливих, соромітних слів; грубі, недоброчливі слова та вирази, вживані щодо кого-небудь. Лихослів'я має два види: агресивне і не агресивне. Агресивне лихослів'я – це будь-яка форма мовної поведінки, спрямована на образу, або заподіяння шкоди іншій людині. Не агресивне лихослів'я – це будь-яка форма мовної поведінки, яку вживають без наміру когось образити, або розрядити власну агресію. Це дуже актуальна проблема, котра існує майже в кожній верстві населення, котру постійно помічає в своєму оточенні, згідно з опитуваннями, більшість людей. Лихослів'я – це прояв неосвіченості, неграмотності, низького культурного рівня. Використання лайки показує низький культурний рівень мовця, це забруднення мови і прояв неповаги до оточення.

За лихослів'я в Україні передбачено для будь-якої фізичної особи адміністративну і цивільно-правову відповідальність залежно від випадку його використання. Також передбачено окрему відповідальність за лайку для державних службовців, а саме дисциплінарну, або адміністративно-правову. Необхідно знати та розуміти закони та інші нормативні акти, котрі регулюють проблему такого явища як лихослів'я.

Проблематику правового регулювання лайки в громадських місцях в нас регулює стаття 173 Кодексу про адміністративні правопорушення України і відносить це діяння до виду дрібного хуліганства. Згідно з цією статтею подібний проступок тягне за собою накладання штрафу від 3 до 7 неоподаткованих мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти відсотків заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Поширеною є і лайка у сім'ї, за що передбачено адміністративна відповідальність за статтею 173² Кодексу про адміністративні правопорушення України. Там зазначено, що образа є частиною насилля у сім'ї. Відповідно до норми це правопорушення тягне за собою накладання штрафу від 10 до 20 неоподаткованих мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 30 до 40 годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб.

Як зазначалось раніше, передбачено цивільно-правову відповідальність. Її використовують у випадках порушення права на повагу до гідності та честі образою, такою як агресивне лихослів'я в сторону фізичної особи. Захист такого права через суд прописано у статті 297 Цивільного кодексу України. Як відповідальність найчастіше використовують матеріальне відшкодування за моральну шкоду.

Головною проблемою правового регулювання лайки в громадських місцях є недостатня жорсткість покарання, майже жодна людина в нашому суспільстві, після виплати подібного штрафу, не помітить впливу на свій гаманець і не зробить потрібних висновків. Необхідно збільшити штраф, та не забувати про те, що людям котрі не здатні виплачувати штраф, необхідно призначати громадські, або виправні роботи, щоб сім'ї в котрих недостатньо коштів не страждали, а порушник робив необхідні висновки. Але не забувати, що є окремий відсоток населення, для котрого навіть високий штраф, буде непомітним й у таких випадках варто призначити громадські роботи, бо хоча б прибирання сміття у парку, достатньо зачепить особу.

Окремим питанням є поведінка державних службовців. Правила поведінки регулюються наказом Національного агентства з питань державної служби «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування». Там чітко прописано, що державні службовці мають не допускати використання нецензурної лексики, підвищеної інтонації. За порушення подібних правил передбачена відповідальність – дисциплінарна або адміністративна.

Проте, особливої уваги заслуговує те, що значна кількість людей не вважає ненормативну лексику великою проблемою, навпаки емоційною прикрасою своєї мови. Ще важливішим є те, що лише зрідка можна зустріти караність цього правопорушення, адже не занадто часто правоохоронці слухають слова кожного в громадському місці, а ще рідше призначають покарання за подібне діяння.